

VIII. évfolyam, 2. szám

Magyar Sztómaterápiás Nővérek Egyesületi Hírlevele

Stoma világ

REPLANT CARDO

Megbízható megoldások az egészségügyben

Készült a Replant-Cardo Kft. támogatásával
www.replant.hu

Tartalomjegyzék

30 éves a Magyar ILCO Szövetség	3.
Betegoktatás	4.
Beszámoló a II. Sztómaexpóról	6.
Kiegészítő termékek a sztómaellátásban	7.
Impresszum	8.

Tisztelt Olvasó!

Stoma
világ

Ismét eltelt jó néhány hónap a legutóbbi StomaVilág megjelenése óta és ez a néhány hónap az Egyesület számára több rendezvényen való aktív részvételi lehetőséget nyújtott. Amint azt tudjátok, a magam részéről mindig is fontosnak tartottam a jó kapcsolatok kialakítását és ápolását más szakmai, illetve betegszervezetekkel és az elmúlt két év során erre fokozottabb hangsúlyt is fektettünk. Jó a kapcsolatunk a **Magyar Koloproktológus Társasággal**, akik minden évben lehetőséget biztosítanak a sztómaterapeutáknak aktuális rendezvényükön a megjelenésre – szekció keretében – ezzel minden évben élünk is és színvonalas előadásokkal képviseljük a hivatalosan nem létező szakmánkat. Nem volt másképpen ez az idén sem, az előadásokat kiemelkedően jó színvonalúnak ítéltünk mindannyian, akiket az a megtiszteltetés ért, hogy a szekción részt vehettünk. Az előadásokból szemezgetve ebben a lapszámban Horváth Katalin Beatrix cikkét olvashatjátok, mely a betegoktatás témaköréből készült előadásának írott változata. A következő lapszámban pedig Deák Gyuláné Márti fogja nekünk bemutatni az általa kipróbált új módszert a sztómaszűkület konzervatív ellátásáról. Úgy érzem, Dr. Bartha Iván Tanár Úrnak és szervezőtársainak ismét hálával tartozunk a lehetőségért. Horváth Kati-

val együtt vettünk részt a júniusban megrendezésre került **Magyarországi Crohn-Colitises Betegek Közhasznú Egyesülete (MCCBE)** által szervezett **Bélnapon**, melyen igen színvonalas szakmai előadásokat hallhattunk többek között Dr. Kovács Ágota főorvos asszonytól a gyulladásos bélbetegségek témakörében.

További megjelenéseinkről az újságban még olvashattok, Horváth Kati beszámol a **II. Sztómaexpo-ról**, valamint Deákné Márti a Magyar ILCO Szövetség által rendezett, a **Magyar ILCO Szövetség megalakulásának 30. évfordulója alkalmából tartott ünnepségsorozatról**. Szeretném remélni, hogy az elmúlt év sem telt hiába és ismét tudunk valamit tenni azért, hogy minél szélesebb körben megismerjék a sztómaterápiát és a sztómaterápiás ápolók munkáját. Szeretném remélni, hogy a jövő évben nagy események várnak ránk, amelyekkel végre előremozdulhat a sztómaterápia szakmává érése.

Ezzel kívánok mindannyiunknak sikerekben gazdag újévet!

Orbán Andrea

Kátai Gábor Kórház Sebészet, Karcag

A Magyar Sztómaterápiás Nővérek Egyesületének elnöke

A Magyar ILCO Szövetség 2013-ban ünnepelte működésének 30. évfordulóját. A jubileumi születésnapnak 2013. október 2-án az Emberi Erőforrás Minisztériuma adott otthont.

Az 1983-ban **Horváth Gyula** elnökletével a Magyarországon sztómával élők életminősége óriási változáson ment keresztül. Rehabilitációs, életminőség elősegítő munkáját később követte **Somogyvári Simicza Imre**. Az ünnepségen **Dr. Nagy András Péter**, a MISZ jelenlegi elnöke mondott ünnepi köszöntőt. Felidézte a példaértékű szerveződést és működést. Köszönetet mondott mindazoknak, akik a MISZ életében jelentős társadalmi, rehabilitációs, életmód javító munkát végeztek és végeznek. Mind az önszorgító mozgalomban civil munkával résztvevőknek, mind a sztómával élőknek patronáló orvosoknak és sztómaterápiás ápolóknak is kiemelte eddigi kitartó, lelkiismeretes tevékenységét. A mozgalomban kiemelkedően tevékeny, önzetlen munkájának elismerésül 21 sztómaviselőnek, 12 orvosnak és 12 sztómaterápiás ápolónak nyújtott át egy-egy Zsolnay vázát.

A 30 éve vagy hosszabb ideje sztómával élők közül harmincan vehettek át oklevelet. 68 fő volt azok száma, akik a rendezvényen nem tudtak jelen lenni, így az idős, nehezen mozgó tagoknak a klubok beteglátogatással egybekötve juttatták el és adták át az oklevelet. 2013. október 4-6-án Dombóvár-Gunarason a Magyar ILCO Szövetség 30 éves jubileumi konferenciájával és közgyűlésével folytatódhatott a sztómások világnapja alkalmával minden évben megrendezésre kerülő tudományos összejövetel.

Köszöntőt mondott **Prof. Dr. Gy. Kiss Enikő**, tanszékvezető a Pécsi Tudományegyetem Pszichológia Intézet Személyiség-, Fejlődés- és Klinikai Pszichológia Tanszék képviselőjében és **Dr. Nagy András Péter** a Magyar ILCO Szövetség elnöke, aki egyben megnyitotta a konferenciát is.

Sebészeti témában a következő előadások hangzottak el:

- **Dr. Vereczkei András** (PTE AOK Sebészeti Klinika): A rectum tumorok korszerű ellátása
- **Dr. Nagy András Péter** (Magyar ILCO Szövetség): Sztóma szövődmények és műtéti kezeléseink

A Magyar Sztómaterápiás Nővérek Egyesülete képviselőjében ketten adtak elő:

- **Tóth Mariann** (PTE AOK Sebészeti Klinika): Fókuszban a sztómaviselők ellátása, gondozása a PTE KK Sebészeti Klinikán
- **Orbán Andrea** (Sztómaterápiás Nővérek Egyesülete): A kommunikáció jelentősége a sztómaviselők ellátása során

Gazdasági szemszögű előadást tartott:

- **Jóbai Zsolt** (ügyvezető igazgató, Replant Cardo Kft.): Külső gazdasági körülmények
- **Dr. Fodor András** (ügyvezető igazgató, Hollister Kft.): Hogyan tovább, sztómaterápia?

A délutáni szekcióban sor került kommunikációs ill. pszichológiai témájú előadásokra is:

- **Dr. Pilling János** (Semmelweis Egyetem Magatartástudományi Intézet): Hogyan mondjam meg neki? - Betegek kommunikációja orvosokkal
- **Bagdi Petra** (Országos Gerincgyógyászati Központ, PTE BTK Pszichológia Doktori Iskola): Műtét előtti és alatti szuggesztív hanganyag hatása a perioperatív és posztoperatív időszakra
- **Stoll Dániel Péter** (Országos Gerincgyógyászati Központ, PTE BTK Pszichológia Doktori Iskola): A fájdalom története – orvosi terápiák kimutatóinak vizsgálata az élettörténet vonatkozásaiban
- **Endre Szilvia** (PMJV Integrált Nappali Szociális Intézmény, PTE BTK Pszichológia Doktori Iskola): Pszichés problémával élő egyének számára igénybe vehető szocioterápiás foglalkozások, terápiás lehetőségek bemutatása
- **Vajda Dóra** (PTE BTK Pszichológia Doktori Iskola): Mindfulness a párkapcsolatokban Az igen tudományos előadások után a hallgatóság

a feltett kérdésekre egyszerűen megfogalmazott, könnyen érthető válaszokat kaphatott. A sztómavisezők közül Gál Mátyásné (Csongrád Megyei ILCO Egyesület) saját tapasztalatairól számolt be „Az ILCO klub szerepe a rehabilitáció folyamatában” című előadásában. A tudományos nap az esti vacsorával, tombolasorsolással és a Kaposvári Roxínház zenés műsorával ért véget. A második nap délelőtt a program szerinti közgyűlésen megtörtént a 2014. évi költségvetési tervezet elfogadása, a Szatmár-Beregi ILCO Egyesület tagfelvétele. Délután került sor – a mindenki által nagyon várt – ILCO Klubok közötti vetélkedőre, mely felhőtlen hangulatban zajlott.

A csoport- és kapcsolatépítő vetélkedő után szintén jó hangulatban folytatódott a vacsora és a zenés esti tánc. A jól sikerült jubileumi napok szervezéséhez csak gratulálni lehet a MISZ vezetőségének és titkárságának.

Deák Gyuláné

A Békés Megyei ILCO Egyesület patronáló nővére
Pándy Kálmán Kórház, Gyula
Sztómaterápiás nővér

Betegoktatás

Stoma
világ

A Semmelweis Egyetem ÁOK I. Sz. Sebészeti Klinikán a sztómaképző műtétek az esetek többségében rosszindulatú elváltozás miatt történnek.

Az új állapot elfogadása során minden ember pszichésen több (6) fázison megy keresztül. Ezt a különböző típusú emberek különböző módon reagálják le. Amikor először találkozunk a beteggel tudjuk-e, hogy éppen melyik fázisban van ezek közül? Valljuk be, nem. Éppen ezért, a sztómaterápiás nővérek az ismerkedés során – műtét előtt/után – fontos a beteg bizalmának megnyerése, a betegségről való ismereteinek felmérése, reakcióinak megfigyelése, tájékozódás esetleges társbetegségeiről, valamint tájékoztatása a műtéti előkészítésről, a kórházi időszakról és a műtét utáni időszak eseményeiről. Nagyon fontos, hogy a találkozások során mennyi figyelmet fordítunk a beteg kognitív funkcióinak megismerésére. Érzékelés: látás, hallás, szaglás, tapintás, bőrérzékelés. Ezzel foglalkozunk.

Az észlelés létrejöttéhez elengedhetetlen a figyelem, mely nélkül a tudatosulás nem következik be. Az oktatás során foglalkozunk-e azzal, hogy a beteg hány dologra tud odafigyelni? (Pl. egy alkalommal megmutatjuk a forgalomban levő zsákokat és étkezési tanácsokkal is ellátjuk.) Biztos, hogy ezek közül semmi információ nem ragad meg benne.

Továbbá figyeljük-e a beteg figyelmének tartósságát, azaz, hogy meddig figyel ránk? Ezt az oktatás során visszakerdezéssel ellenőrizzük. Valamint foglalkozunk-e azzal, hogy amit mondunk a betegnek, az mennyire monoton, egyhangú a számára? Ezért szükséges a kétoldalú párbeszéd, azaz kommunikáljunk! Mennyire vesszük figyelembe a beteg aktuális állapotát? Megkérdezzük-e tőle, hogy érzi magát? Tudunk-e most tanulni? (Fájdalom, esetleges hányinger eltereli a figyelmét!)

Fontos, hogy egyszerre mindig csak egy új dologgal ismer-tessük meg, mert műtét után biztos nem fog tudni egyszerre két dologra figyelni. Kiemelném a figyelem átvitelét egyik dologról a másikra – akkor és ott mennyire érdekli a beteget az adott feladat?

Ő erre rá van kényszerítve, hogy megtanulja! Őt éppen a jövője érdekli, hogy fog ezután így, ilyen állapotban dolgozni? Mi lesz a családjával és vele, ha elveszíti állását? „Azt a fránya zsákcsere meg majd megcsinálom valahogy...” – gondolja magában, neki most ennél sokkal fontosabb dolgok járnak az eszébe.

A figyelem típusai közül számunkra a beteg akaratlagos figyelmének van fontos szerepe, hiszen meg KELL tanulnia sztómájának helyes ellátását; a későbbiek során pedig a kitaró figyelem kerül a középpontba. Ezt befolyásolja a motiváció, az elvárás valamint az érdeklődés – azaz a számára minél megfelelőbb eszközzel tudja helyesen ellát-

ni sztómáját, hogy ez által a lehető legkisebb mértékben változzon életvitele a műtétet megelőző időkhöz képest. Tudjuk, hogy az emlékezet teszi lehetővé, hogy képesek vagyunk a múlt élményeit megőrizni tudatunkban, és újra látva-hallva felismerni, előhívni azokat. Az oktatás során a beteg információkat kap. Ezeket memóriája számára elfogadhatóvá kell tennie, azaz kódolnia kell. Ez történhet vizuálisan, akusztikusan, szemantikusan (jelentés, értelem). A bevésést befolyásoló tényezők: ismétlések, szerkezet, idegrendszer (egészség, fáradtság); személyes sajátosságok (motiváció, érzelem, akarat); érzékszervi hatások (audiovizuális tanulás); ismeretek, tapasztalatok. Csak azt lehet előhívni, amit korábban tároltunk.

Az információtárolás módja meghatározza az előhívás módját is. **Előhívás: 1. felismerés** – tesztinger szükséges hozzá. pl. szövegmények felismerése – nehéz! Hiszen meg kell tanulni azt, amit nem tudunk neki bemutatni **2. felidézés** – bevésett, megőrzött emlékek felelevenítése, pl. sztómazsák cseréjének menetét elmondjuk vagy elvégeztetjük a beteggel. Számunkra az oktatás elkezdésekor (a beteg kórházban tartózkodásának ideje alatt végig) a rövid távú memóriának (RTM) van kulcsfontosságú szerepe. A későbbiek során, a RTM-ből az információk folyamatos ismétlés és gya-

korlás révén kerülnek tovább a hosszú távú memóriába (HTM). Ez később (az első 3 hónap után) tapasztalható, az azt megelőző gyakori kontrollok után. **Így már érthető, hogy az első 3 hónapban miért van kulcsfontosságú szerepe a gyakori – akár 2 hetenkénti sztómaterápiás nővéri kontrolloknak.**

A sztóma ellátásának megtanulása egy komplex tanulási folyamat, melyben nagy szerepe van a modellkövetésnek. A modell a sztómaterápiás ápoló. A beteg egy külső mintát követ, mely gyakorlás által valamint a visszajelzések következtében belsővé válik, azaz megtanulja sztómájának ellátását.

Fontos lenne meghatározni a sztómaterápiás ápoló helyét és szerepét, hiszen napjainkban a sztómaterápiához is értő (?) ápolók foglalkoznak a sztómaképző műtéten átesett betegekkel. Reméljük, a jövőben szakképzett, főállásban dolgozó sztómaterápiás ápolók látják majd el ezeket a betegeket.

Horváth Katalin Beatrix

SE ÁOK I. Sz. Sebészeti Klinika, Budapest
részlegvezető főnővér

Idén második alkalommal, 2013. október 4-én 12-17 óra között került megrendezésre a II. Sztómaexpó, Budapesten, a Hotel Gellértben (cím: XI. kerület Budapest, Szent Gellért tér 1.)

A rendezvény fő célja az volt, hogy a műtét előtt álló betegekkel és a már sztómával élőkkel is megismertessék a jogait és azokat a lehetőségeket, amelyek biztonságosabbá, élhetőbbé tehetik mindennapjaikat. A rendezvényen a betegek és a hozzátartozóik szakemberektől - sztómaterápiás nővértől és dietetikustól - kaphattak segítséget a mindennapi problémáik megoldásában akár az eszközökkel, akár a táplálkozással kapcsolatban. A rendezvényen testzsír-összetétel vizsgálat is történt, természetesen annak eredménye is kiértékelésre került, az eredménytől függően étkezési tanácsot is kaptak az érdeklődők, hogy hogyan tudnak változtatni az esetlegesen nem megfelelő értékeken.

A rendezvényen lehetőség volt különböző, az otthoni betegápolást megkönnyítő termékek és higiéniai eszközök, valamint a Zafír Press jóvoltából 50%-os kedvezménnyel diétás szakácskönyvek, továbbá egészség és wellness termékek, étrend kiegészítők, valamint Oriflame termékek vásárlására.

Ezen a rendezvényen a Magyar Sztómaterápiás Nővérek Egyesületét Horváth Katalin Beatrix – egyben a Zsákos Alapítvány önkéntes sztómaterápiás nővér tanácsadója – képviselte.

Annak ellenére, hogy a Magyar ILCO Szövetség jubileumi rendezvénye miatt Magyarországon sztómaterápiás segédeszközt forgalmazó cégek nem lehettek jelen és talán a jó időnek is köszönhetően a 2013 márciusában megrendezett Mini Sztómaexpóhoz képest most több érdeklődő kereste fel a „sztómaterápiás nővér” asztalt. A leggyakoribb problémák: a lakhelyükhöz legközelebb található sztómaterápiás nővér keresése, fürdés sztómazsákkal vagy a nélkül, időszakos hasmenéses problémák, paszta használati gondok; zsák-felfúvódási, valamint zsák

vákuumosodási gondok, nem esik le a zsákba a széklet, hanem megáll a sztómánál; időnkénti véres széklet, sztóma mérésének megtanítása, valamint termékipróváltási igények voltak.

Természetesen a szóbeli tanácsadáson kívül az Egyesület által kidolgozott írott anyagokkal is elláttam a hozzám fordulókat.

Úgy gondolom, mivel a felmerülő problémák széles skálájával találkoztam (többségük colostomás volt) érdemes lenne szélesíteni a tájékoztatási palettánkat.

A megjelent korosztályt tekintve nem tudom kijelenteni, hogy csak az időskorúak közül kerültek ki a kérdezők, hiszen voltak fiatalok is. A többségnél – az elmondások szerint – rosszindulatú elváltozás miatt került sor a sztómaképző műtétre.

Az MCCBE-ből is megkerestek sztómavisezők, akik kedvesen mondták, hogy „csak nézelődni” jöttek és elmesélték kellemes nyári élményeiket. Ez egy kis napfényt hozott számomra a rendezvényen meghallgatott sok szomorú történet mellett; mégis érdemes sztómaterápiás nővérek lenni!

Horváth Katalin Beatrix

SE ÁOK I. sz. Sebészeti Klinika, Budapest
részlegvezető főnővér

2000 óta foglalkozom sztómaviselők gondozásával a Szent Imre Kórház sebészeti szakambulanciáján. Idén nyáron lehetőségem nyílt több régi és új sztómaviselővel kipróbáltatni a Convatec sztómaterápiás kiegészítő termékeit. Ezekkel a termékekkel való tapasztalatomat szeretném megosztani az újságot olvasókkal. Nyáron, a nagy melegben több sztómaviselő is megemlítette, hogy a sztómazsákot nagyon nehéz eltávolítani. Ragacsossá válik, apró darabokban jön le, húzva, macerálva a sztóma körüli bőrt is. Ezeket a problémákat orvosolja a Niltac eltávolító spray és kendő. A Niltac szilikon alapú eltávolító spray-ben lévő szilikon behatol a bőr és a ragasztó közé és könnyedén leválasztja a segédeszközt.

A Niltac spray-t a következőképpen kell alkalmazni:

- A ragasztó felület széle köré fújjuk, majd várunk néhány másodpercet
- Óvatosan elkezdjük leválasztani a segédeszközt, szükség esetén újra fújunk a spray-ből
- A spray néhány másodperc után megszárad

Nagy előnye a spray-nek, hogy fejjel lefelé is könnyen alkalmazható volt.

.... a zsák könnyen lejön, időt spórolok meg vele, biztosan használni fogom a jövőben is.”

(74 éves sztómaviselő nő)

A Silesse bőrelőkészítő spray-t és kendőt két ileosztómás betegem próbálta ki. Mind a kettőjüknek az volt a problémája, hogy a sztómazsákjuk elvált, ha nem alkalmaztak

pasztát, viszont a paszta maradványokat nem tudták megfelelően eltávolítani a következő zsák felhelyezése előtt, és ez nagyon zavarta őket.

Csiszár Tímea

Szent Imre Kórház Sebészeti Ambulancia, Budapest
Sztómaterápiás nővér

Mindketten hasonló pozitív élményről számoltak be a Silesse használata után:

- Biztonságos tapadást értek el paszta alkalmazása nélkül is
- Használata komfortosabb volt, így életminőségükön érezhető javulást tapasztaltak

Silesse törőlkendő használata:

- A sztóma körüli bőrt alaposan tisztítsuk meg, majd szárítsuk meg
- A bőrvédelemre szoruló területet óvatosan töröljük át a kendővel
- Várjunk pár másodpercet, míg a bőr megszárad
- Miután meggyőződünk róla, hogy a bőrfelület száraz, a bélsártartót a szokásos módon helyezhetjük fel

STOMA VILÁG Hírlevél egyesületi tagoknak, szakmai fórum sztómaterápiás nővérek számára.

Alapítva 2006-ban a Magyar Sztómaterápiás Nővérek Egyesülete által.

Főszerkesztő: Orbán Andrea, a Magyar Sztómaterápiás Nővérek Egyesületének elnöke.

Cím: 2336 Dunavarsány, Árpád u. 80. • Telefon: 06-30/425-1157 • E-mail: sztomanoverek@gmail.com

• MASZNE számlaszáma: OTP 11711034-20856449

• Honlap: www.sztomanoverek.com

• Szerkesztők: a Magyar Sztómaterápiás Nővérek Egyesületének
Tudományos Bizottsága és az egyesületi tagok

• Nyomdai előkészítés: Conint-Print Kft. • Lezárás dátuma: 2014. február